

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

**ДОХОДИ БЮДЖЕТУ
ЗА СІЧЕНЬ – ЧЕРВЕНЬ 2018 РОКУ**

ДОХІДНА ЧАСТИНА БЮДЖЕТУ

Протягом січня-червня 2018 відбулося зростання доходів порівняно з відповідним періодом 2017 року на 71,4 млрд. грн. або на 14,4%, що обумовлено економічними факторами такими як зростанням імпорту товарів, ріст прибутку прибуткових підприємств, середньомісячної заробітної плати.

Найбільший приріст надходжень бюджету за січень-червень 2018 року відбувся за рахунок росту податкових надходжень на 70,0 млрд. грн. або на 18,1%, в тому числі: податку та збору на доходи фізичних осіб надійшло більше ніж за відповідний період 2017 року на 21,0 млрд. грн. або +24,8%; податку на прибуток підприємств – на 22,3 млрд. грн. або + 64%, ПДВ (сальдо) – на 26,2 млрд. грн. або + 17,7%; акцизний податок – на 1,4 млрд. грн. або на 2,6%.

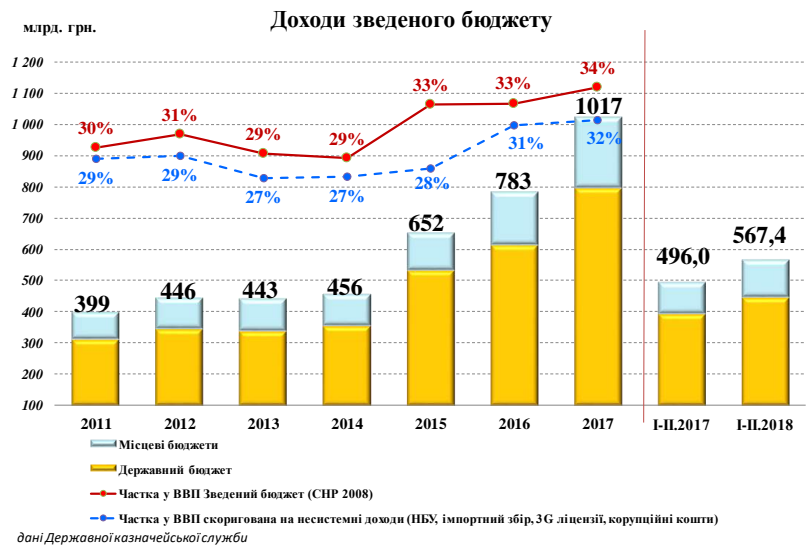
Порівняно з відповідним періодом 2017 року спостерігається ріст основних джерел у складі податкових надходжень, крім рентної плати, надходження від якої зменшилися на 5,6 млрд. грн. або на 21%.

Неподаткові надходження за січень-червень 2018 року до відповідного періоду 2017 року також зростали суттєвими темпами на 31,5 млрд. грн. або на 40,8%, що обумовлено більшими надходженнями коштів від Нацбанку на 18,0 млрд. грн. та надходженням коштів від продажу 4G ліцензій в обсязі 7,9 млрд. гривень.

Враховуючи, що у I півріччі 2017 року надійшли конфісковані кошти за рішенням суду за вчинення корупційного правопорушення (29,7 млрд. грн.), а у I півріччі 2018 року такі кошти практично відсутні, то зростання дохідної частини в цілому склало лише 14,4%.

ПОДАТОК ТА ЗБІР НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Податок та збір на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО) є одним із бюджетоформуючих податків, із 2011 по 2017 рік його частка у ВВП зросла на 1,7 відсоткових пункти до 6,2% ВВП. Цей податок є стабільним джерелом наповнення бюджетів, і в кризові роки його надходження не схильні до зменшення як у номінальному виразі, так і у ВВП. У рамках фінансової децентралізації, яка відбулася в 2015 році, ПДФО є основним джерелом горизонтального вирівнювання податкоспроможності бюджетів, які мають прямі відносини з державним бюджетом. На збільшення частки ПДФО у ВВП та його ролі у формуванні дохідної частини бюджетів

протягом 2015-2017 років вплинули наступні фактори:

- із серпня 2014 року розширено базу оподаткування ПДФО за рахунок оподаткування за ставкою 15% доходів у вигляді процентів та сум пенсій, що перевищують 10 тис. грн., а також запровадження військового збору (ставка 1,5%).
- з 2016 року була встановлена єдина базова ставка ПДФО без обмежень доходів у розмірі 18%.
- з 1 січня 2017 року було у двічі підвищено мінімальну заробітну плату.

Основними макропоказниками, які впливають на надходження ПДФО, є показники середньомісячної заробітної плати та чисельності штатних працівників. За підсумками 2017 року та I півріччя 2018 року спостерігається відповідність надходжень ПДФО цим показникам (на відміну від 2015–2016 років). Суттєві розбіжності у темпах зростання у 2015–2016 роках обумовлені такими причинами:

- у 2015 році надходженням військового збору, ПДФО від доходів у вигляді процентів та пенсій протягом всього року (на відміну від 2014 року), а також підвищенням ставки з 17% до 20% для щомісячної заробітної плати, яка перевищувала 10-кратний розмір мінімальної заробітної плати (МЗП);
- у 2016 році встановленням єдиної ставки ПДФО від доходу 18% замість диференційованої – 15% та 20%.

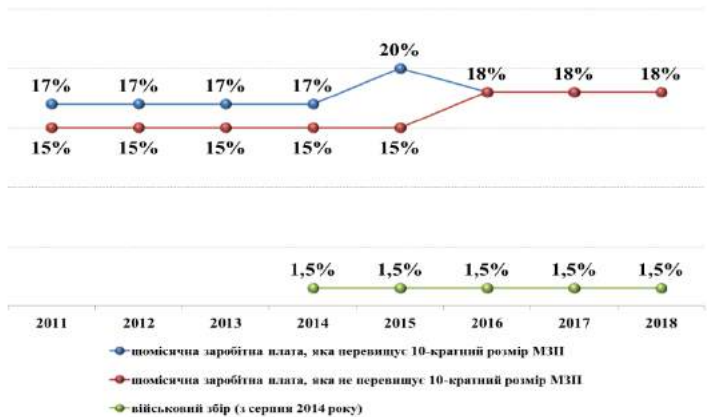
Підвищення удвічі з 1 січня 2017 року мінімальної заробітної плати знайшло відображення у збільшенні середньої заробітної плати, відповідно показники зростання надходжень ПДФО та зростання середньої заробітної плати тісно корелювалися між собою.

Прогнозна сума надходжень на 2018 рік ПДФО та військового збору, яка врахована у бюджеті, на 22,1% перевищує фактичну суму надходжень 2017 року та становить 226,7 млрд. гривень.

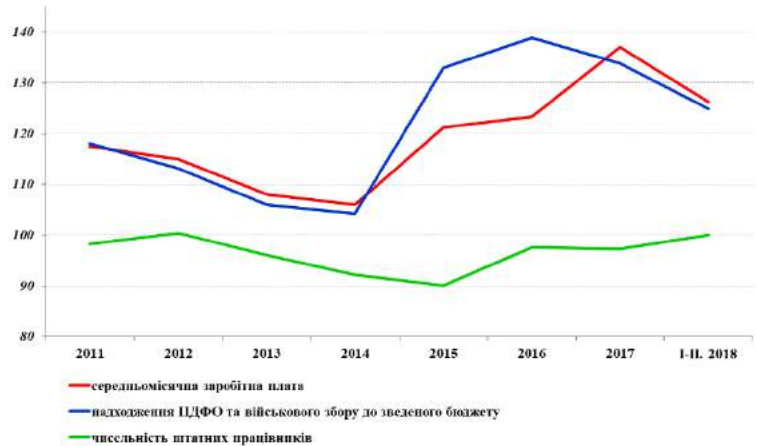
За результатами I півріччя 2018 року фактична сума надходжень ПДФО та військового збору на 24,8% перевищує аналогічний показник минулого року, при цьому ПДФО, сплачений з відсотків за депозитами, зменшився на 18,4%.

З 28.02.2018 за рішенням Конституційного суду України від 27.02.2018 №1-р/2018 по справі №1-6/2018, пенсійні виплати та щомісячне довічне грошове утримання не оподатковуються ПДФО та військовим збором.

Ставки оподаткування ПДФО та військовим збором, %

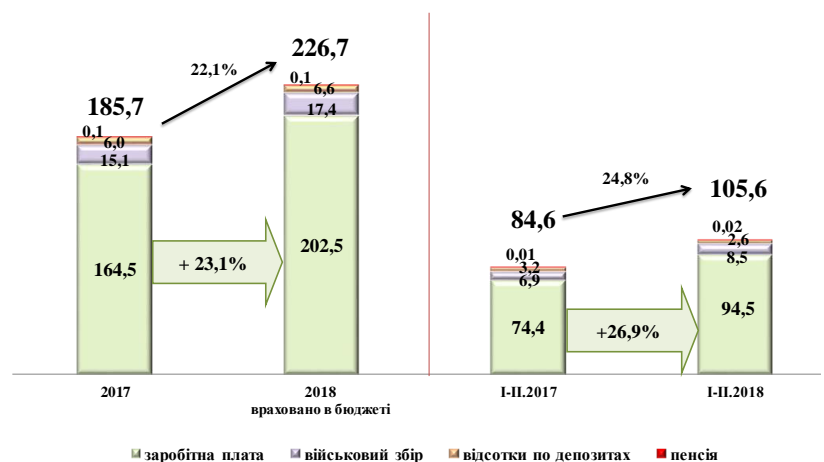
Річна зміна податку та збору на доходи фізичних осіб та показників, що на нього впливають, %

дані Державної казначейської служби та Державної служби статистики

Податок та збір на доходи фізичних осіб (загальний фонд зведеного бюджету)

млрд. грн.

дані Державної казначейської служби та Міністерства фінансів

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Протягом 2011–2015 років частка податку на прибуток підприємств у ВВП суттєво знизилася з 4,1% до 2,0%, або більше ніж у 2 рази, що було наслідком поступового зменшення ставки оподаткування, яке мало місце у 2011–2014 роках, так і кризових явищ, які відбувалися в економіці України у 2014–2015 роках. Відновлення економічного зростання у 2016–2017 роках відразу позитивно відобразилося на надходженнях податку, частка якого у ВВП зросла на 0,5 відсоткових пунктів до 2,5% ВВП.

У рамках децентралізації фінансових відносин та проведення реформи місцевого самоврядування і територіальної організації з 2015 року 10% податку на прибуток підприємств недержавної форми власності зараховується до місцевих бюджетів (обласних бюджетів). Зазначені надходження використовуються для горизонтального вирівнювання податкоспроможності обласних бюджетів.

З 2013 року було змінено порядок сплати податку на прибуток підприємствами з річним доходом більшим 20,0 млн. грн., а саме запроваджено щомісячну авансову сплату податку на прибуток. У складі річної податкової декларації платник податку подавав розрахунок щомісячних авансових внесків, які мали сплачуватися у наступні 12 місяців.

Саме запровадження авансової сплати та несприятливий розвиток економіки протягом 2013–2015 років призвели до того, що платники сплачували авансові платежі виходячи з фінансових результатів попереднього року, а поточний рік, за фінрезультатами, виявлявся ще гіршим за попередній, що і стало причиною стрімкого щорічного накопичення переplat.

Як наслідок, сума переplat з податку на прибуток підприємств до зведеного бюджету зросла майже у 2 рази, або на 14,2 млрд. грн., з 15,1 млрд. грн. станом на 01.01.2013 до 29,3 млрд. грн. станом на 01.04.2016 (у березні 2016 року платники подали річні декларації за 2015 рік, протягом якого вони сплачували щомісячні авансові платежі).

Станом на 01.07.2018 сума переplat з податку на прибуток підприємств становить 16,3 млрд. грн., тобто зменшилася порівняно з 01.04.2016 на 13,0 млрд. гривень. З початку року переплата зменшилась на 1,3 млрд. гривень.

Зазначене стало можливим завдяки скасування з 1 січня 2016 року щомісячних авансових платежів та поверненню до подання

податкової звітності і сплати квартального податку на прибуток підприємствами з доходом більше 20,0 млн. грн.

За підсумками січня-червня 2018 року, до зведеного бюджету надійшло 57,1 млрд. грн., що на 64% більше від фактичних надходжень за відповідний період 2017 року.

Ріст обумовлений наступними причинами:

- занижена база порівняння, оскільки у грудні 2016 року існував додатковий термін сплати авансового внеску податку за результатами 11 місяців 2016 року, відповідно у лютому 2017 року підприємства з доходом більше 20,0 млн. грн. сплачували податок лише за грудень 2016 року;

- сплатою НАК «Нафтогаз України» у січні-червні 2018 року сум податку на прибуток підприємств в обсязі 7,6 млрд. грн., оскільки в податкових деклараціях за 2017 рік та I квартал 2018 року була врахована сума доходу за результатами вирішення спірних питань з ПАТ «Газпром» за рішенням Стокгольмського суду.

ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Обсяг надходжень податку на додану вартість з урахуванням бюджетного відшкодування за січень-червень 2018 року збільшився на 17,7% до відповідного періоду 2017 року і склав 174,3 млрд. грн. у тому числі приріст надходжень податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) склав +19,8%, податку на додану вартість з ввезених на територію України товарів +13,8%, бюджетного відшкодування податку на додану вартість +13,1%.

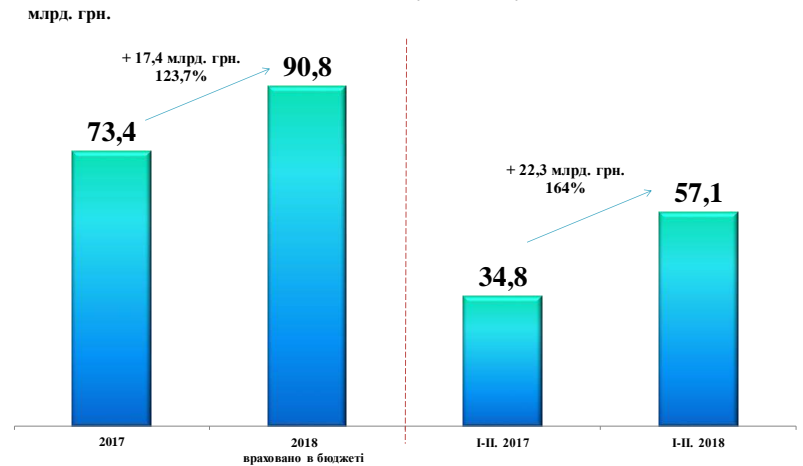
Основними факторами впливу на надходження податку є показники кінцевих споживчих витрат, імпорту і експорту товарів, а також середнього обмінного курсу національної валюти до долара США.

Крім того у квітні поточного року НАК «Нафтогаз України» сплачено до бюджету 4,75 млрд. грн. ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) за результатами рішення Стокгольмського арбітражного суду.

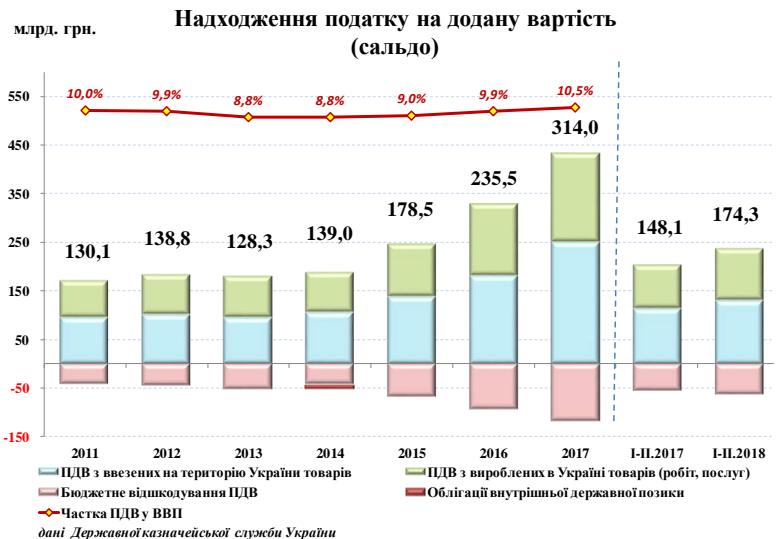
Також, у зв'язку з прийняттям змін до Податкового кодексу (Закон України від 07.12.2017 № 2245-VIII) протягом січня-лютого 2018 року не відбувалось зупинення реєстрації податкових накладних / розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних по ризикових операціях до затвердження Кабінетом Міністрів України порядку та підстав для такого зупинення.

Постановою Кабінетом Міністрів України від 21.02.2018 № 117 визначено новий порядок зупинення реєстрації податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі

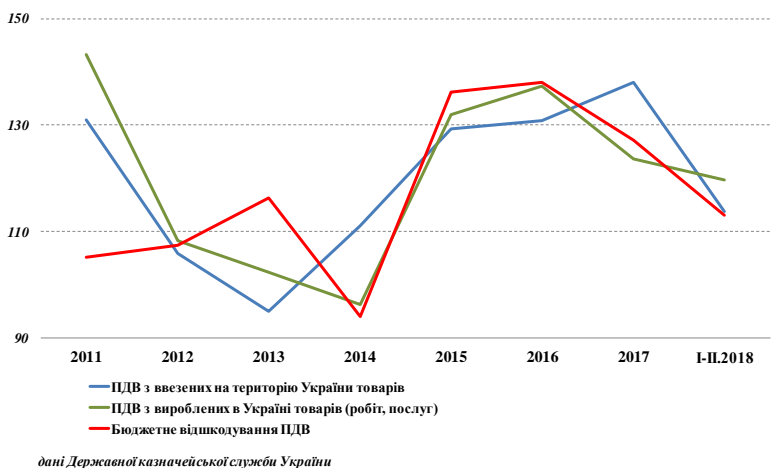
Виконання податку на прибуток підприємств по зведеному бюджету

дані Державної казначейської служби та Міністерства фінансів

Зміна надходжень та відшкодування податку на додану вартість, %

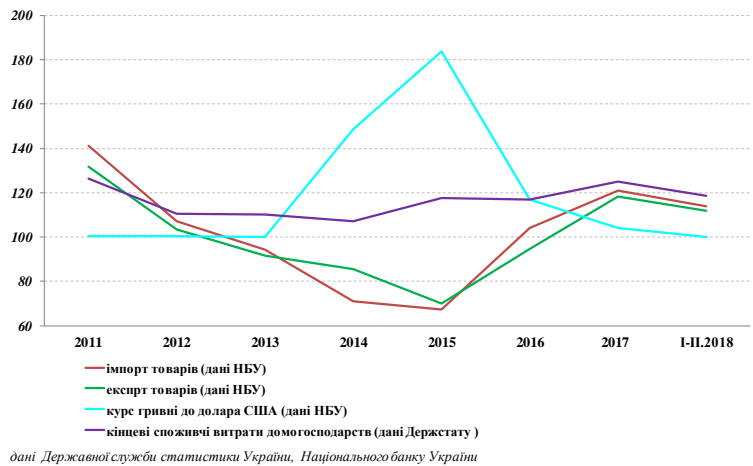
податкових накладних, що вплинуло на справляння податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) у січні-червні 2018 року.

При збільшенні відшкодування ПДВ на 13,1% з 57,0 млрд. грн. до 64,4 млрд. грн. експорт товарів зріс на 11,7%. При цьому, у січні-червні 2018 року залишки невідшкодованого ПДВ зменшились порівняно з початком року на 0,6 млрд. грн.

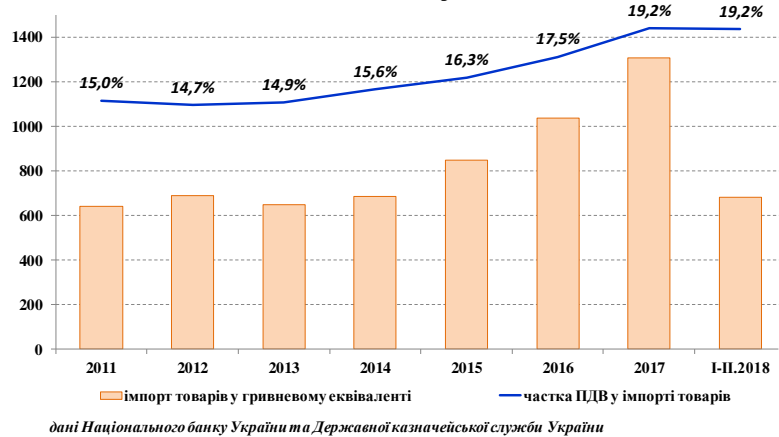
Податок на додану вартість з ввезених на територію України товарів, при рості обсягів імпорту товарів на 14,0%, збільшився на 13,8%, при цьому середній обмінний курс гривні до долара США у I півріччі 2018 року залишався на рівні відповідного показника минулого року.

Питома вага надходжень податку на додану вартість з ввезених на територію України товарів у обсягах імпорту товарів у січні-червні 2018 року склала 19,2% і залишилась на рівні 2017 року, коли було запроваджено оподаткування операцій з ввезення на митну територію України природного газу НАК «Нафтогаз України».

Зміна окремих макропоказників економічного розвитку, %

Частка надходжень ПДВ з ввезених в Україну товарів у імпорті товарів

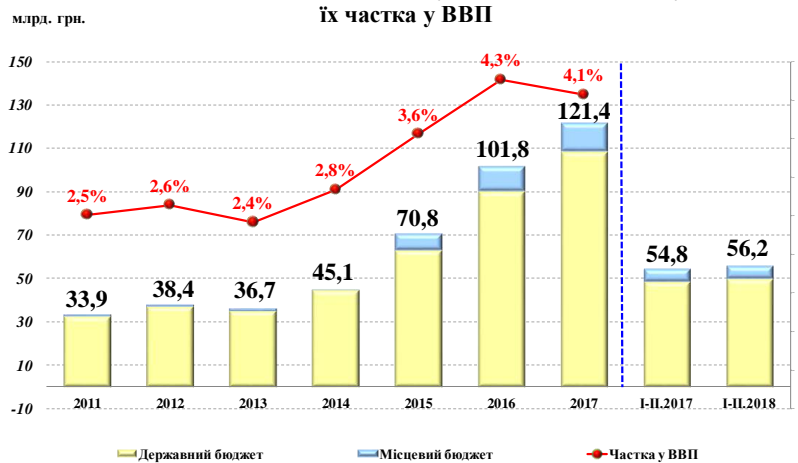

АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

Суттєве збільшення рівня надходжень акцизного податку, починаючи з 2015 року, відбулося за рахунок таких факторів:

- до переліку підакцизних товарів включено електричну енергію, внаслідок чого скасовано збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками;
- пропорційно підвищено ставки акцизного податку на бензин, дизпаливо, скраплений газ та одночасно скасовано екологічний податок з виробленого та ввезеного палива;
- підвищено ставки акцизного податку на транспортні засоби та включено до переліку підакцизних товарів вантажні автомобілі та автобуси з метою компенсації скасування

Надходження акцизного податку до зведеного бюджету та їх частка у ВВП

збору за першу реєстрацію транспортних засобів;

- запроваджено акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів, який зараховується до доходів загального фонду сільських, селищних та міських бюджетів, а також бюджетів об'єднаних територіальних громад.

Крім того, чинним законодавством передбачено щорічну індексацію специфічних ставок акцизного податку, визначених в абсолютних значеннях (у гривнях), з урахуванням індексу споживчих цін з метою приведення розмірів ставок акцизного податку у відповідність із інфляційними процесами в економіці та отримання додаткових надходжень до державного бюджету.

Протягом 2011–2017 років відбулися зміни товарної структури надходжень акцизного податку до зведеного бюджету, зокрема, за цей період питома вага пального зросла з 27% до 46%, тоді як алкогольних напоїв скоротилась з 25% до 12%, тютюнових виробів з 45% до 35%.

У січні-червні 2018 року спостерігається подальше зростання питомої ваги надходжень акцизного податку з пального до 50% та скорочення питомої ваги надходжень з тютюнових виробів до 29%.

Акцизний податок з пального

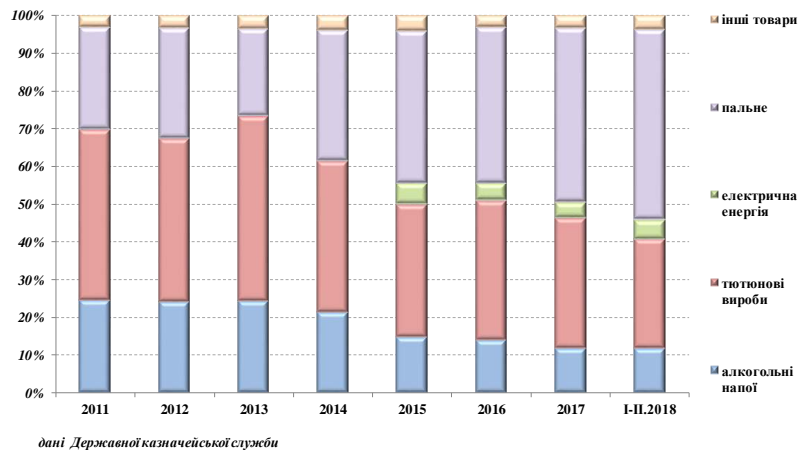
Протягом 2011-2017 років відбулося поступове збільшення надходжень акцизного податку з пального за рахунок зростання курсу євро (оскільки ставки акцизного податку на пальне визначені у євро), підвищення ставок акцизного податку, а також запровадження з 2015 року системи електронного адміністрування реалізації пального та електронної акцизної накладної при реалізації пального.

Надходження за січень-червень 2018 року від акцизного податку з пального зросли на 3,9 млрд грн., або на 17% та склали 26,8 млрд грн. Зазначене збільшення відбулось в основному за рахунок зростання курсу євро на 12,0% до відповідного періоду минулого року.

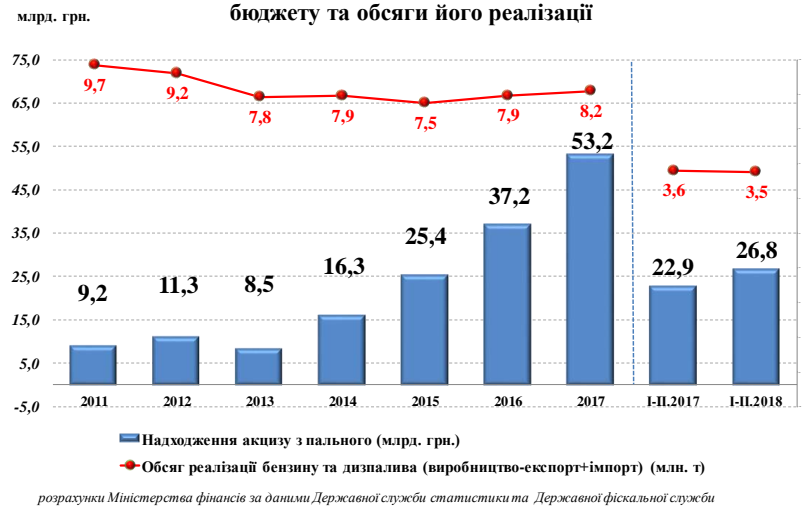
З 2014 року запроваджено дві ставки акцизного податку на дизпаливо залежно від вмісту сірки замість чотирьох.

У 2016 році ставки акцизного податку переведено в інші одиниці виміру (з євро за 1000 кг у євро за 1000 л) без збільшення податкового навантаження, а саме розмір ставки скориговано на коефіцієнт переведення кілограмів у літри.

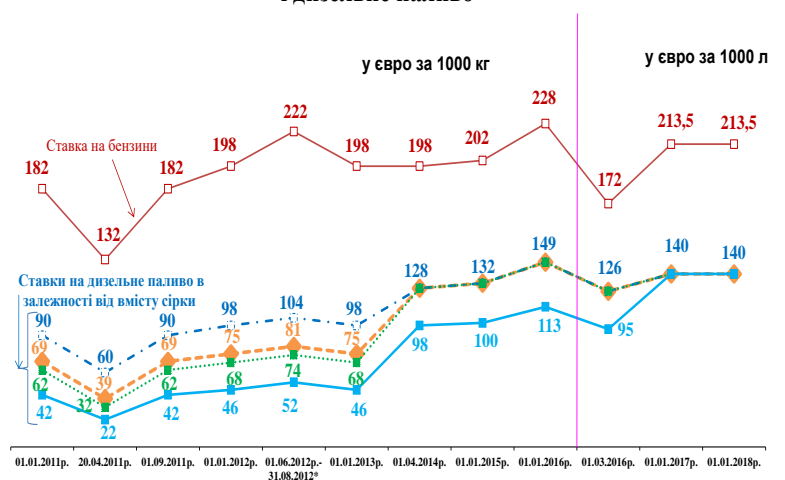
Структура надходжень акцизного податку до зведеного бюджету без урахування акцизного податку з роздрібною торгівлю, %

Надходження акцизного податку з пального до зведеного бюджету та обсяги його реалізації

Ставки акцизного податку на бензині і дизельне паливо

* - з 01.06.2012 по 31.08.2012 середня ставка з врахуванням декадного коригування, в залежності від середньої ціни одного бареля нафти «Brent (DTD)», що складалася на біржі ICE за попередню декаду

З 2017 року запроваджено єдину ставку акцизного податку на дизпаливо, що привело до збільшення надходжень акцизного податку з пального.

У 2018 році ставки акцизного податку на пальне не змінювались і залишилися на рівні 2017 року.

Акцизний податок з тютюнових виробів

Починаючи з 2013 року по 2016 рік спостерігалися незначні коливання рівня обсягу реалізації тютюнових виробів на внутрішній ринок. У 2017 році порівняно з попереднім роком реалізація тютюнових виробів скоротилася, що обумовлено суттєвим підвищенням специфічних ставок акцизного податку на тютюнові вироби з 1 січня 2017 року (+40,0%).

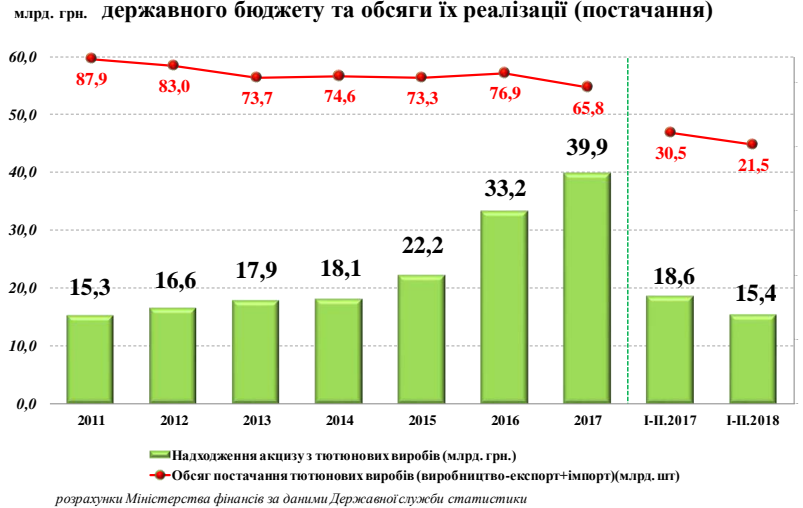
У січні-червні 2018 року надходження акцизного податку з тютюнових виробів склали 15,4 млрд. грн. та скоротилися на 3,2 млрд. грн., або на 17% проти відповідного періоду минулого року у зв'язку зі скороченням їх реалізації (постачання) до оподаткування на 29%, що обумовлено наявністю значних запасів готової продукції у оптових компаній.

За січень-червень 2018 року обсяг споживання на внутрішньому ринку тютюнових виробів становив 28,9 млрд. шт., що на 1,5% менше показника відповідного періоду минулого року (29,4 млрд. шт.), та був забезпечений за рахунок виробництва та імпорту 21,5 млрд. шт. (акциз сплачений у поточному році), а також за рахунок зменшення залишків на складах у оптовиків 7,4 млрд. шт. (акциз сплачувався у попередніх роках).

Значне скорочення виробництва та реалізації тютюнових виробів у січні-червні 2018 року зумовлено обмеженням щодо продажу акцизних марок для тютюнових виробів наприкінці року (пункт 16 підрозділу 5 розділу XX Податкового кодексу України). Зокрема, місячний обсяг продажу марок акцизного податку виробнику або імпортеру тютюнових виробів у IV кварталі не може перевищувати 115% середньомісячного обсягу реалізації тютюнових виробів цим суб'єктом господарювання за попередні 3 календарні місяці. Враховуючи значне зростання акцизного податку з 1 січня 2019 року (на 20%) виробники в умовах конкуренції суттєво зменшують виробництво тютюнових виробів у I півріччі, щоб у II півріччі поточного року, перед підвищенням акцизного податку у наступному році, суттєво його наростити.

Починаючи з 2018 року змінами до Податкового кодексу України встановлено

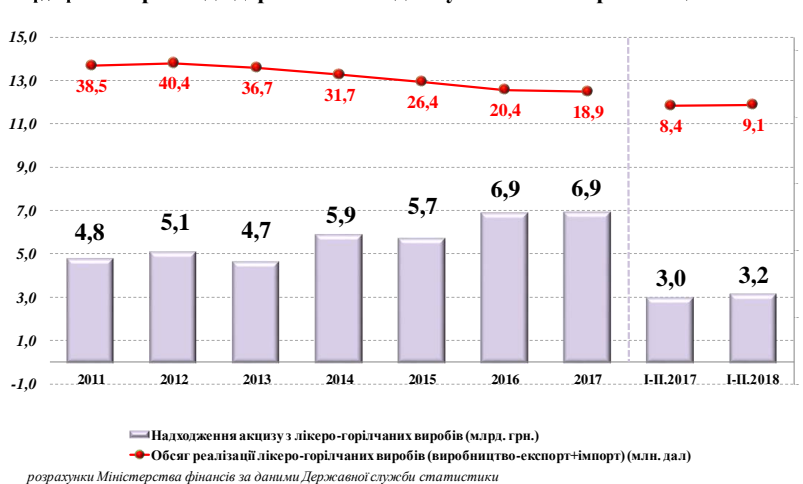
Надходження акцизного податку з тютюнових виробів до державного бюджету та обсяги їх реалізації (постачання)

Ставки акцизного податку на сигарети

Надходження акцизного податку з лікєро-горілчанних виробів до державного бюджету та їх обсяги реалізації

графік збільшення специфічних ставок акцизного податку на тютюнові вироби і мінімального акцизного податкового зобов'язання зі сплати акцизного податку з тютюнових виробів: у 2018 році на 29,7% (з урахуванням індексації) та у подальшому до 2025 року на 20% щорічно до досягнення мінімального стандарту ЄС (90 євро за 1000 шт.) (Закон України від 07.12.2017 №2245-VIII).

Акцизний податок з лікєро-горілочаних виробів

Динаміка надходжень акцизного податку з лікєро-горілочаних виробів та обсягів їх реалізації свідчить про постійне скорочення обсягів реалізації такої продукції у попередніх роках, при цьому підвищення ставок акцизного податку не забезпечувало відповідного збільшення надходжень акцизного податку (виняток – 2014 та 2016 роки).

На рівень споживання лікєро-горілочаних напоїв, крім зміни ставок акцизного податку, також впливає періодичне підвищення мінімальних роздрібних цін на таку продукцію. При зростанні ціни на горілочані напої їх споживання скорочується.

У січні-червні 2018 року надходження акцизного податку з лікєро-горілочаної продукції зросли на 6,8% порівняно з відповідним періодом минулого року та склали 3,2 млрд. грн. Зазначене зростання надходжень забезпечено за рахунок зростання реалізації лікєро-горілочаної продукції на 8,2%.

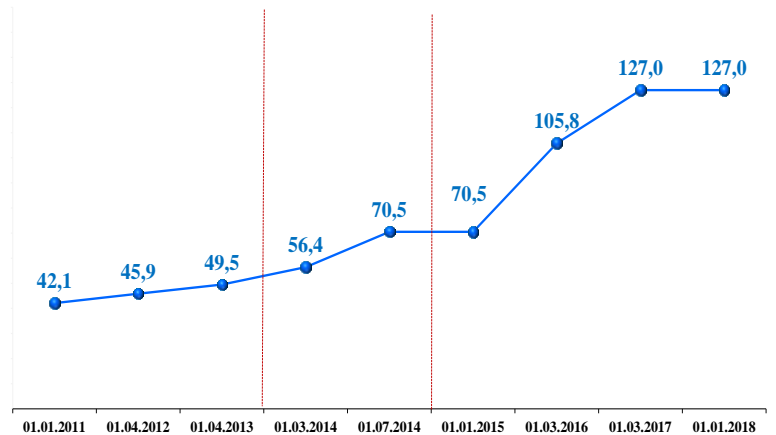
При цьому, у 2018 році ставка акцизного податку на лікєро-горілочані вироби не змінювалась і є на рівні попереднього року.

Надходження акцизного податку до зведеного бюджету загалом за січень-червень 2018 року склали 56,2 млрд.грн. та зросли до відповідного періоду минулого року на 1,4 млрд. грн., або на 2,6%, за рахунок:

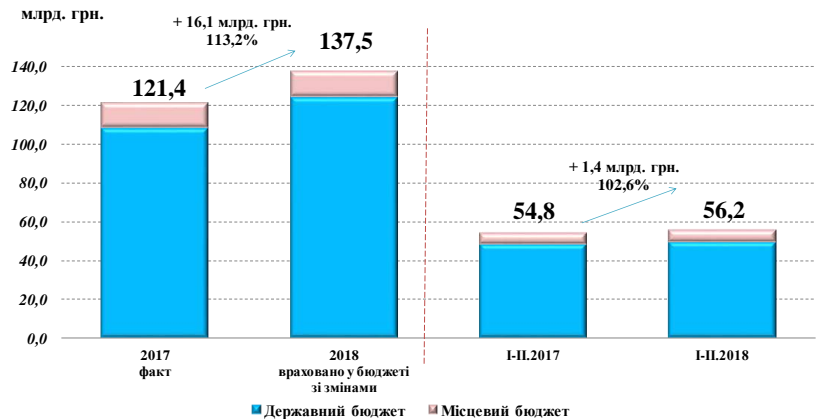
- росту обмінного курсу гривні до євро.
- збільшення надходжень з пального, що компенсувало недонадходження з тютюнових виробів.

Затверджена сума акцизного податку до зведеного бюджету на 2018 рік становить 137,5 млрд. грн., ріст до фактичних надходжень 2017 року 113,2%.

Ставки акцизного податку на горілочані вироби (грн. за 1л 100% спирту)

Надходження акцизного податку у 2017-2018 роках (Зведений бюджет)

дані Державної казначейської служби та Міністерства фінансів

РЕНТНА ПЛАТА ЗА ВИДОБУВАННЯ ГАЗУ

Рентна плата за користування надрами для видобування природного газу лише у 2015 році стала одним із бюджетоформуючих податків. У 2015 році порівняно з 2011 роком надходження рентної плати зросли майже у 10 разів, а частка рентної плати у ВВП становила 1,5% ВВП.

На зростання надходжень від рентної плати мали вплив такі фактори:

- зміна ставок оподаткування;
- зміна ціни природного газу, що застосовується для оподаткування рентною платою;
- зміна офіційного курсу гривні до долара США.

За I квартал 2018 року надходження рентної плати до зведеного бюджету становили 4,8 млрд. гривень.

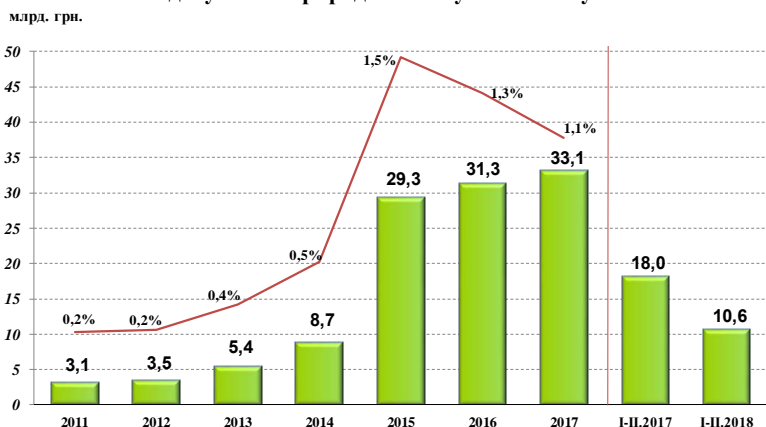
Зниження надходжень з рентної плати за користування надрами для видобування природного газу за січень-червень 2018 року порівняно з відповідним періодом 2017 року на 7,4 млрд. грн., пояснюється тим, що у 2017 році для сплати рентної плати застосовувався механізм клірингових розрахунків, який був визначений постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2005 №20 «Про затвердження Порядку перерахування деяких субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг, субсидій та компенсацій» (далі - постанова). При цьому, через клірингові розрахунки на 1 січня 2018 року утворилася переплата по рентній платі за природний газ в обсязі 4,8 млрд. грн., що зменшило надходження I півріччя 2018 року.

З 1 січня 2018 року постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 951 зазначена постанова скасована та внесені відповідні зміни до Порядку фінансування видатків місцевих бюджетів на здійснення заходів з виконання державних програм соціального захисту населення за рахунок субвенцій з державного бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2002 № 256, щодо запровадження монетизації надання пільг та житлових субсидій.

За січень-червень 2018 року видобуток природного газу залишився на рівні січня-червня 2017 року.

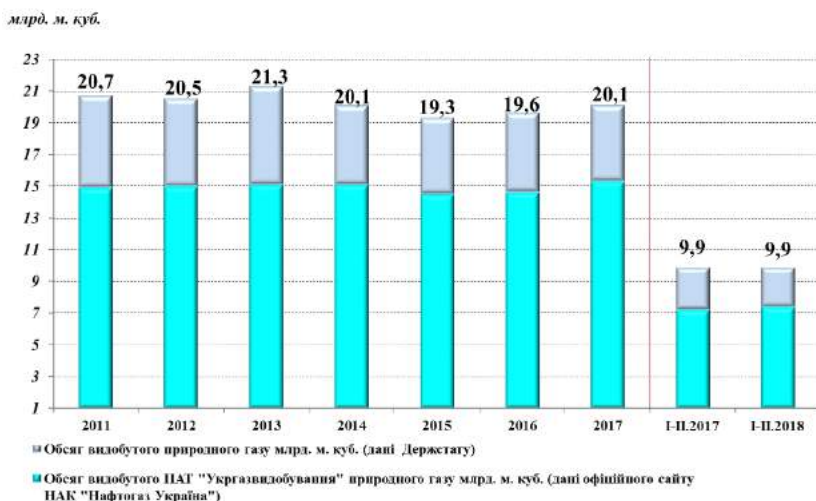
У 2018 році для нових свердловин, які відкрились починаючи з 01.01.2018, ставка податку знизилась з 29% - до 12% (до 5000 м.) та з 14% - до 6% (понад 5000 м.) для всіх інших залишилися на рівні 2017 року.

Надходження рентної плати за користування надрами для видобування природного газу та частка у ВВП

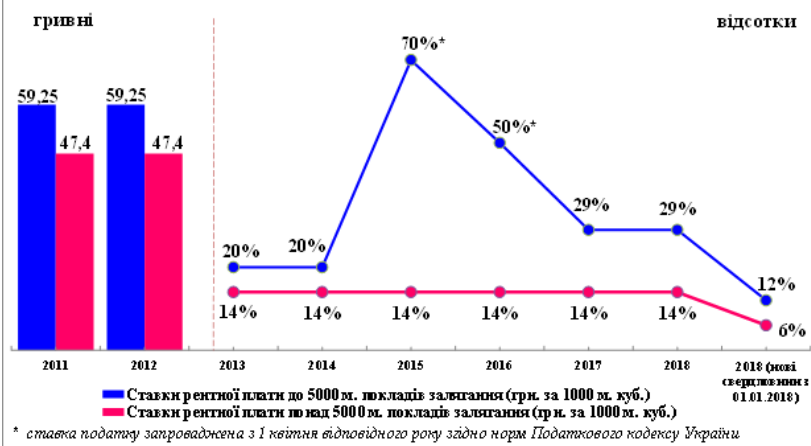

дані Державної казначейської служби

Видобуток природного газу

Ставки рентної плати за користування надрами для видобування природного газу для забезпечення побутових споживачів та виробників теплової енергії за 2011-2018 роки

Ціна, що застосовується для розрахунку рентної плати за користування надрами для видобування природного газу для забезпечення побутових споживачів та виробників теплової енергії, починаючи з 1 жовтня 2015 року встановлюється нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України (постанови від 01.10.2015 № 758 (діяла до 01.04.2017) та від 22.03.2017 № 187).

У I півріччі 2018 року ціна природного газу для населення становила 4 849 грн. за 1000 куб. метрів і залишалася на рівні 2017 року.

Ставки рентної плати за видобування природного газу для інших цілей для нових свердловин, які відкрились починаючи з 01.01.2018, також були зменшені з 29% до 12% до 5000 м глибини видобутку та з 14% до 6% понад 5000 м глибини видобутку.

Ціна, що застосовується для забезпечення природним газом інших цілей (промислових споживачів) встановлювалась:

- у 2013 році та до серпня 2014 року – середня митна вартість імпортованого природного газу;

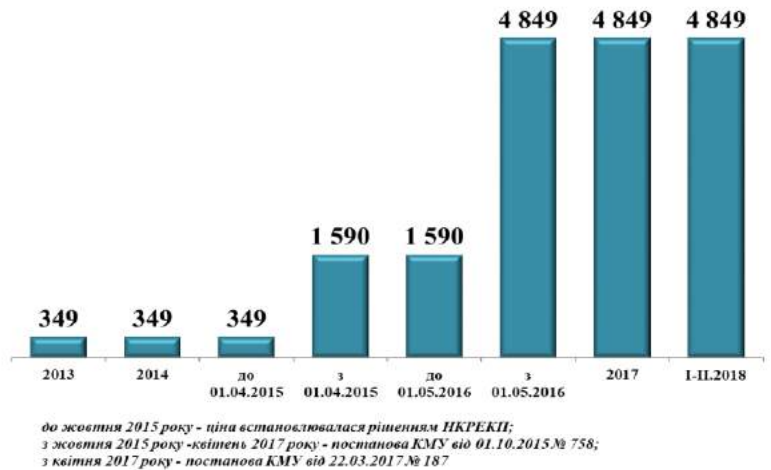
- з серпня 2014 року та 2015 рік – ціна, що дорівнює граничному (максимальному) рівню ціни на природний газ, що реалізується промисловим споживачам, який встановлюється Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики у гривнях (у графіку наведено еквівалент у доларах);

- починаючи з 2016 року – середня митна вартість імпортованого природного газу.

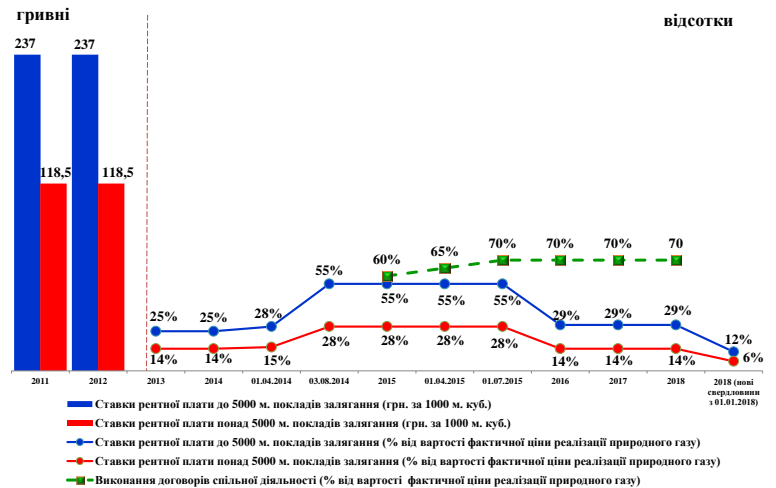
За 2017 рік середньомісячна ціна природного газу для інших цілей становила 231,5 дол. США за 1000 куб. метрів, що на 17,2% вище ніж за 2016 рік (197,5 дол. США).

Середньомісячна ціна природного газу для інших цілей за січень-червень 2018 року склала 276,8 дол. США за 1000 куб. метрів.

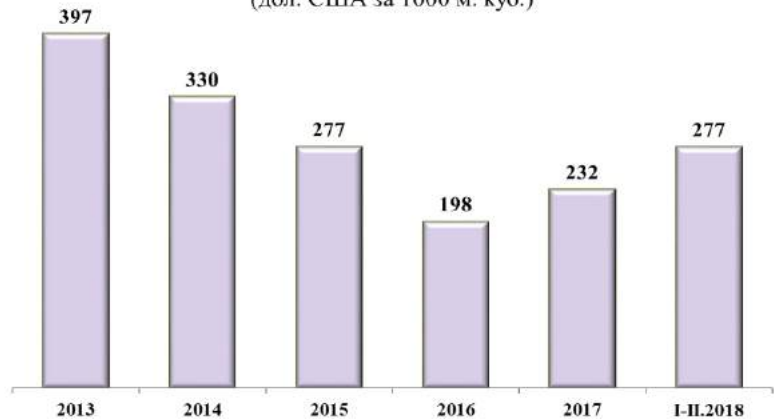
Середньорічна ціна природного газу для забезпечення побутових споживачів та виробників теплової енергії за 2011-2018 роки (грн. за 1000 м. куб.)

Ставки рентної плати за користування надрами для видобування природного газу для інших цілей (промислових споживачів) за 2011-2018 роки

Середня ціна природного газу для інших цілей (промислових споживачів) за 2011-2018 роки (дол. США за 1000 м. куб.)

дані Мінекономрозвитку та розрахунки Міністерства фінансів України